

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii
– MNP –*

Aprob.
Avocatul Poporului
Renate Weber

RAPORT
*privind vizita efectuată la Penitenciarul Mărgineni
la data de 09 noiembrie 2023*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2023

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile art. 4 alin. (1) și art. 19 din Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, la data de **09 noiembrie 2023** a fost efectuată o **vizită inopinată la Penitenciarul Mărgineni** (abreviat, PNT Mărgineni), având ca obiective consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire (MNP).

Echipa de vizită a fost formată din doamna Izabela Cernavodeanu - jurist, domnul Ion Manea - medic, domnul Dragoș-Gelu Balan - asistent social, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție/MNP, precum și domnul Vasile Moroșanu, reprezentant al organizației neguvernamentale Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale (AEDOPS).

1¹. Cooperarea conducerii unității penitenciare vizitate cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuții prealabile referitoare la obiectivele vizitei, în cadrul cărora au participat reprezentanți din cadrul Penitenciarului Mărgineni, care au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP, respectiv: directorul penitenciarului - domnul Marian Valentin ALDEA, comisar șef de poliție penitenciară; director adjunct Siguranța deținerii și regim penitenciar - domnul Eduard IVAȘCU, comisar de poliție penitenciară; director adjunct Reintegrare socială domnul - Ciprian BUHUȘI, comisar șef de poliție penitenciară

De asemenea, pe parcursul desfășurării vizitei, reprezentanții unității penitenciare au acordat sprijin membrilor echipei MNP în exercitarea atribuțiilor, au pus la dispoziție informațiile și documentele solicitate, atât în timpul vizitei, cât și ulterior și au oferit lămuriri, acolo unde a fost cazul.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întrevederile avute cu persoanele custodiate de Penitenciarul Mărgineni

Informații generale

La data vizitei, Penitenciarul Mărgineni era profilat pe custodierea persoanelor condamnate care executau pedeapsa în **regim de maximă siguranță și închis** (persoane care au de executat pedepse cuprinse între 3 ani și detenție pe viață, inclusiv persoane care prezintă risc pentru siguranța locului de deținere) **și deschis**. De asemenea, în cadrul unității vizitate era organizată și o **secție pentru arestați preventiv** din județele Prahova și Dâmbovița, respectiv pentru perioada de carantină/observare după depunerea în penitenciar.

Schema de personal prevedea 417 de posturi. La momentul efectuării vizitei, 327 posturi erau ocupate și **90 de posturi erau vacante**. Examinarea statului de funcții a relevat că **sectoarele operativ, medical și reintegrare se confruntau cu deficit de personal**. Astfel, la sectorul operativ erau 41 posturi vacante (8 posturi pentru ofițeri și 33 posturi pentru agenți); la sectorul reintegrare erau 11 posturi pentru ofițeri vacante, iar la sectorul medical erau 12 posturi vacante (4 posturi pentru ofițeri și 4 posturi pentru agenți). **O astfel de situație poate genera consecințe negative, precum suprasolicitarea personalului/burn-out, relații necorespunzătoare între personal și deținuți etc., motiv pentru care membrii echipei MNP consideră că este necesară urgentarea demersurilor legale pentru angajarea personalului necesar desfășurării activităților din penitenciar.**

În cadrul unității penitenciare vizitate erau organizate sectorul de deținere, sectorul administrativ, sectorul de producție și alte spații auxiliare.

Sectorul de deținere era format din trei pavilioane care cuprindeau un număr de șapte secții de deținere, cu o **capacitate legală de cazare de 479 locuri**, conform Ordinului ministrului Justiției (O.M.J.) nr. 2772/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.

La data vizitei, unitatea penitenciară avea în custodie **600 de persoane private de libertate**, de sex masculin, rezultând un *grad de ocupare/aglomerare de 123% (supraaglomerare)*. Din numărul total de deținuți, 592 erau majori, 8 erau tineri (nu împliniseră vârsta de 21 de ani) și erau cazați *temporar* în penitenciar pentru prezentarea la instanță și/ sau

soluționarea cauzelor penale, 4 erau cetățeni străini, 17 erau cu dizabilități, iar 8 deținuți erau clasificați în categoria persoanelor vulnerabile (spre ex., erau luate în evidență cu HIV / SIDA).

****Exemple de bună practică***

1) Referitor la supraaglomerare, se cuvine a menționa că membrii echipei MNP au reținut, ca **aspect pozitiv**, că, **față de anul trecut, când MNP a efectuat vizita, gradul de aglomerare era în scădere** (de la 140% în august 2022 la 123% în noiembrie 2023). Discuțiile purtate cu conducerea unității penitenciare, precum și analizarea documentelor puse la dispoziția membrilor echipei MNP au relevat că **în cadrul Penitenciarului Mărgineni au fost realizate lucrări în vederea creșterii capacității de cazare, fiind create un număr de 27 noi locuri de cazare**. Pentru aceste noi locuri de cazare, a fost schimbată destinația unor spații din cadrul penitenciarului (un club și mai multe magazine).

La momentul vizitei, **lucrările realizate de reamenajare a spațiilor erau într-un stadiu avansat**, așa cum rezultă și din fotografia de mai jos (pusă la dispoziția echipei de vizitare de conducerea penitenciarului), **urmând a fi date în folosință începând cu luna decembrie 2023**.

2) De asemenea, **un alt aspect pozitiv** reținut de membrii echipei MNP a fost acela că **în cadrul proiectului "SECURE"**, de la momentul lansării acestuia și până la data vizitei, **au fost realizate o serie de activități, precum:**

1. A fost realizată achiziția publică a **Serviciilor de proiectare, execuție lucrări și asistență tehnică** pentru obiectivul de investiții: „Pavilion multifuncțional și bază sportivă – Penitenciarul Mărgineni”, în data de **08.08.2023** fiind încheiat contractul de lucrări pentru

elaborarea Proiectului tehnic, execuția lucrărilor și asistența tehnică – atât pentru pavilionul de detenție, cât și pentru amenajarea sălii și terenului de sport;

2. Au fost **realizate cursuri pentru formarea personalului**;
3. **Au fost calificate 81 persoane private de libertate (ppl)**. La data vizitei se derula cursul de calificare în meseria de îngrijitor spații verzi pentru 41 de persoane private de libertate;
4. La momentul vizitei se afla în derulare **proiectul de intervenție multidisciplinară pentru reducerea agresivității și diminuarea riscurilor adictive ale deținuților, inclusiv de etnie romă sau alte categorii supuse excluziunii sociale, după liberare**. În cadrul acestei activități, care a debutat în data de 20.06.2023, au finalizat prima etapă de pilotare 26 persoane private de libertate. Totodată, în cadrul activității de pilotare a Proiectului multidisciplinar - forma revizuită, care a debutat în data de 25.09 a.c., participă un număr de 29 persoane private de libertate;
5. Procedurile de achiziție a dotărilor erau în desfășurare, etc.

Condiții de cazare

Sectorul de deținere era compartimentat astfel încât să asigure condițiile necesare separării diferitelor categorii de persoane private de libertate și aplicării regimurilor de executare, fiind format din trei pavilioane care cuprindeau un număr de șapte secții de deținere, după cum urmează:

În Pavilionul 1, erau organizate 4 secții de deținere pentru: regim de maximă siguranță și deținuți aflați în tranzit și cei aflați în perioada de carantină (E1); regim închis și persoane vulnerabile (E2); deținuți arestați preventiv și tineri (E3); regim de maximă siguranță și deținuți care prezintă risc pentru siguranța penitenciarului (E4).

În Pavilionul 2, erau organizate 2 secții de deținere pentru: regim închis și infirmerie (E5) și regim închis exclusiv (E6).

În Pavilionul 3 era organizată o secție pentru regim deschis (E7).

Cele 600 de persoane private de libertate erau repartizate astfel:

- Regim de maximă siguranță – 115 deținuți;
- Regim închis – 302 deținuți;
- Regim deschis – 13 deținuți;
- Arestați preventiv – 133 persoane private de libertate;
- Carantină și observare – 29 de deținuți.

Camerele de cazare dotate cu mobilier, cazarmament, aparate tv funcționale și grupuri sanitare proprii (cu perdele pentru asigurarea intimității la dușuri), erau într-o stare acceptabilă de curățenie și igienă. Starea pereților și a pavimentului era acceptabilă, persoanele private de libertate declarându-se mulțumite în general de condițiile de detenție.

Distribuirea produselor igienico - sanitare către persoanele private de libertate era efectuată în mod periodic, lunar, conform documentelor prezentate echipei de vizită.

În toate camerele de cazare era o *mapă documentară*, cu drepturile și obligațiile persoanelor private de libertate, cu extrase din legi, regulamente etc. Iluminatul natural și artificial, precum și microclimatul erau asigurate în mod corespunzător.

Membrii echipei MNP au reținut ca *aspect pozitiv*, că la toate secțiile de deținere, la *Aviziere*, erau afișate informații precum:

- grafice pentru programarea deținuților, pe serii, în vederea acordării drepturilor la vizită și comunicări on-line, conform regimului de executare;

- date de contact de la diverse autorități (spre exemplu: Primăriile I.L. Caragiale și Târgoviște; Direcția de Asistență Socială Târgoviște; Casa Județeană de Pensii Dâmbovița; D.G.A.S.P.C. Dâmbovița; Organizația "Salvați Copiii" din Târgoviște; Asociația Telefonul Copilului din București; Serviciile de Probațiune din Dâmbovița și Prahova; Centrul de Prevenire și Consiliere Antidrog din Târgoviște; notariate etc.

- *atribuțiile instituției Avocatul Poporului și rolul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție MNP și datele de contact; aceste informații se regăseau postate inclusiv la infochioșc (punctul de Informare).*

Pe parcursul vizitării unității, au fost reținute și **deficiențe**, precum:

- **camerele** destinate cazării deținuților aflați în **tranzit necesitau intervenții de igienizare, zugrăvire, reparații și întreținere** (pentru igrasie, umezeală, pereți scorojiți etc.);

- în camerele pentru tranzit și în unele camere de cazare, **instalațiile tehnico-sanitare erau în stadiu avansat de uzură (ruginite) și cu funcționalitate redusă.**

- **prezența insectelor (gândaci, ploșnițe)** în unele camere de cazare, deși unitatea a efectuat periodic, la fiecare 3 luni, operațiuni de dezinfecție și deratizare, după cum a reieșit din procesele verbale prezentate echipei de vizită.

Față de acest aspecte, **membrii echipei MNP apreciază că sunt necesare igienizarea și zugrăvirea camerelor destinate cazării deținuților aflați în tranzit, înlocuirea instalațiile tehnico-sanitare cu unele noi, acolo unde se impune, precum și luarea unor măsuri în vederea eficientizării acțiunilor de dezinsecție și deratizare.**

Sanțiuni disciplinare și plângeri ale persoanelor custodiate de unitatea vizitată

Din analizarea documentelor prezentate de conducerea Penitenciarului Mărgineni a rezultat că de la începutul acestui an și până la data vizitei (01.01 – 09.11.2023) au fost aplicate un număr total de *249 de sacțiuni disciplinare*, raport la un număr de *429 de abateri disciplinare*. De asemenea, în perioada 01.01.2023 - 01.11.2023 au fost puse în executare un număr de *19 sacțiuni* disciplinare cu *izolarea* pentru un număr de 11 deținuți, pentru abateri precum: lovire deținut; distrugere bunuri etc. Verificarea *Registrului de evidență privind persoanele private de libertate aflate în executarea sancțiunii disciplinare cu izolarea* a relevat că durata sancțiunii cu izolarea a fost între o zi și maxim 10 zile.

Cele mai frecvente abateri dispciplinare pentru care s-au aplicat sancțiuni au fost: lovire deținut; distrugere bunuri; consum de alcool sau alte substanțe interzise; confecționare/deținere obiecte interzise; atitudine necuviincioasă; autoagresiuni; nerespectarea regulamentului de ordine interioară etc.

La nivelul unității vizitate, sancțiunile cel mai des acordate deținuților au fost suspendarea dreptului de a primi vizite, suspendarea dreptului la activități și suspendarea dreptului de a primi și cumpăra bunuri.

Discuțiile cu conducerea unității penitenciare și studierea *Registrului de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare* au evidențiat că în perioada 01.01.- 09.11.2023 au fost înregistrate *36 de consemnări* pentru incidente ca: violență sau agresiune între persoane (12 cazuri); refuz individual de a se supune ordinelor / dispozițiilor (22 de cazuri) și automutilare (2 cazuri pentru care exista mențiunea cazării în camera de protecție). În majoritatea situațiilor timpul de folosire a mijloacelor de imobilizare era între 01 minut și maxim 15 minute. Durata de cazare în camera de protecție era între 3 ore și maximul prevăzut de lege - 24 ore (într-un singur caz).

Membrii echipei MNP au reținut că, acest Registru nu era completat conform legii, la unele consemnări, în sensul că: fie nu era menționat tipul incidentului în care persoana a fost implicată, fie nu erau trecute detaliile încetării aplicării mijloacelor de imobilizare

(an/lună/zi și oră – spre exemplu, la înregistrările privind mențiunea cazării în camera de protecție), fie nu erau menționate nr. de înregistrare al raportului și al dosarului de incident. Or, pentru o evidență corectă și transparentă, membrii echipei MNP apreciază că este necesară consemnarea tuturor informațiilor cerute de lege.

Potrivit legii, persoanele private de libertate au dreptul de a depune *plângere* împotriva deciziei comisiei de disciplină, sens în care, până la data vizitei, în cadrul unității penitenciare s-au înregistrat un număr de *58 de astfel de plângeri*. Ca urmare a analizării acestora de către judecătorul de supraveghere a privării de libertate, au fost admise un număr de 13 plângeri. Pentru *stabilirea regimului* de executare a pedepsei au fost înregistrate 35 de plângeri, din care niciuna nu a fost admisă; pentru *schimbarea regimului* de executare a pedepsei au fost înregistrate 165 de plângeri, din care 4 au fost admise (în sensul modificării regimului); de asemenea, au fost pronunțate 26 de încheieri ale judecătorului de supraveghere a privării de libertate care au avut ca obiect analiza riscului pentru siguranța deținerii și niciuna dintre acestea de admitere, precum și 2 de analiză a vulnerabilității, din care niciuna nu a fost admisă.

De altfel, în cadrul întrevederilor avute cu persoanele private de libertate, unele dintre acestea au afirmat că erau **nemulțumite de regimul de executare a pedepsei stabilit de Comisia** pentru stabilirea, individualizarea și schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, alcătuită la nivelul unității vizitate, afirmând că au făcut demersuri în acest sens (plângere, contestație), dar fără rezultate. *Membrii echipei MNP le-au comunicat persoanelor în cauză că, Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal stabilește foarte clar care este procedura în privința stabilirii și schimbării regimului de executare a pedepsei*, respectiv: persoanele condamnate pot face plângere împotriva Deciziei de stabilire/schimbare a regimului de executare a pedepsei, a Comisiei menționate mai sus, la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, și ulterior, dacă sunt tot nemulțumite, contestație la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul, care pronunță sentința definitivă, în ședință publică.

Asistența medicală

Din discuțiile purtate cu conducerea instituției, cu medicul penitenciarului, precum și din verificarea documentelor solicitate și puse la dispoziția echipei de vizită, au reieșit următoarele:

1. Compartimentul medical:

- în cadrul Penitenciarului Mărgineni existau două cabinete de medicină generală, o sală de tratamente și un cabinet stomatologic, amenajate și dotate conform prevederilor Ordinului nr. 153/2003, emis de Ministerul Sănătății și Familiei pentru aprobarea normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale – Anexa 2, dotarea minima obligatorie pentru cabinete medicale de specialitate;

- cabinetul medical era dotat cu canapea de consultații, aparat de urgență, dulap pentru păstrarea medicamentelor persoanelor private de libertate, dulap pentru păstrarea documentelor medicale, birou, scaune, echipament informatic, frigider, aparat de aer condiționat, cântar, tensiometru, stetoscop, termometre, glucometru, teste pentru determinarea glicemiei etc.;

- în cadrul unității era amenajată o infirmerie și două camere de izolare tip staționar, cu grup sanitar propriu în cadrul secției de maximă siguranță ;

- la data vizitei, unitatea avea Autorizație Sanitară de Funcționare, în termen legal, emisă de Direcția de Sănătate Publică Dâmbovița, pentru toate spațiile din structura unității;

- programul de funcționare al cabinetului medical și al cabinetului stomatologic era afișat pe toate secțiile de deținere;

- existau întocmite și completate în mod corespunzător fișe medicale/stomatologice pentru toate persoanele private de libertate, în care erau înregistrate consultațiile medicale/stomatologice, internările în spital, rezultatele consultațiilor de specialitate și al analizelor efectuate etc. Au fost prezentate echipei de vizită o serie de documente medicale/stomatologice și registre folosite în activitatea curentă a cabinetelor: medical și de stomatologie (registru de consultații medicale, registrul de tratament, registrul de noi-intrați, registru evidență bolnavi cronici, registru autoagresiuni, registru internări în spital, etc.). S-a constatat faptul că toate documentele prezentate erau actualizate, înregistrate și completate în mod corect;

- la cabinetul medical existau antiseptice și substanțe dezinfectante în stoc suficient;

- exista încheiat contract privind colectarea, transportul și eliminarea finală a deșeurilor periculoase rezultate din activitatea medicală;

- cabinetul stomatologic era dotat cu unit dentar, instrumentar stomatologic, aparatură pentru sterilizare, echipament informatic, măsuță instrumentar, frigider, birou, scaun, aparat de urgență, acordându-se astfel servicii stomatologice gratuite persoanelor private de libertate, decontate din fondurile CASAOPSNAJ. Din discuțiile purtate cu asistentul dentist și medicul șef al unității penitenciare a reieșit că se impunea derularea unor contracte privind externalizarea serviciului de asistență de laborator, întrucât exista și un laborator de tehnică dentară destinat lucrărilor protetice, înzestrat cu aparatură învechită și uzată ce necesita casarea, iar tehnicianul dentar se pensionase de aproximativ un an, ceea ce a condus și la apelarea de către persoanele private de libertate la serviciile de asistență dentară din mediul privat.

2. Personalul medical care deservește Penitenciarul Mărgineni:

- asistența medicală a persoanelor private de libertate custodiate în Penitenciarul Mărgineni era asigurată de un medic medicină de familie, un medic medicină dentară, 4 asistenți medicali medicină generală, un asistent medical igienă, un asistent medicină dentară și un asistent farmacie. Pe statul de funcții mai exista un post vacant de tehnician dentar de un an de zile. Serviciile stomatologice de protetică dentară erau într-un proces de externalizare prin subcontractare.

- conform organigramei prezentate echipei de vizită, în cadrul compartimentului medical erau **prevăzute 8 posturi de medic, din care erau ocupate doar două, restul fiind vacante.**

- unul din posturile de medic medicină generală era ocupat de un medic rezident ce și își efectua pregătirea în specialitate într-o unitate medicală din București, ceea ce îl face inefficient pe o perioadă de 4 ani în acest moment.

Această situație de facto poate genera o suprasolicitare a medicului existent expunându-l la burn-out și malpraxis medical.

3. Servicii medicale acordate persoanelor private de libertate

- serviciile medicale pentru persoanele private de libertate erau acordate de către medicul de penitenciar la cererea acestora, în baza unei programări efectuate pe fiecare secție de deținere, conform programului de consultații sau ori de câte ori era nevoie în timpul programului de lucru. Din discuțiile purtate cu conducerea unității penitenciare s-a reținut, ca **aspect pozitiv, crearea și implementarea unui soft de solicitare electronică, inclusiv a programărilor pentru consultații și tratamente medicale și stomatologice destinat spre utilizare de către persoanele private de libertate, demonstrând implicare, operativitate și facilitarea accesibilității spre servicii**

digitalizate. O astfel de acțiune denotă responsabilitate, întrucât toți factorii și actorii implicați pot fi astfel mult mai ușor de monitorizat.

- medicul acorda consultații medicale zilnice pe durata a 8 ore.
- programul de consultații la cabinetul medical era afișat la loc vizibil în fiecare secție de deținere și adus la cunoștința persoanelor private de libertate de către personalul operativ de serviciu;
- consultațiile medicale de specialitate și investigațiile paraclinice (radiologie, analize laborator etc.) recomandate de către medic, se efectuau la cabinetele de specialitate din cadrul Spitalului Județean de Urgență Târgoviște/Ploiești în conformitate cu prevederile protocolului semnat între Ministerul Sănătății și Ministerul Justiției, pentru Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP);
- consultațiile de specialitate pentru persoanele private de libertate se acordau la recomandarea medicului unității, în baza unui bilet de trimitere, în conformitate cu prevederile Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate și ale normelor metodologice de aplicare a acestuia. Pe parcursul anului 2023, până la data vizitei, au fost efectuate 12248 de prezentări la cabinetul medical pentru persoanele private de libertate, reprezentând un triaj al noilor intrați, al celor veniți/plecați în tranzit, al bolnavilor acuți, subacuți și cronici. Persoanele private de libertate cu afecțiuni cronice - aproximativ 3600 - erau înregistrate cu pneumopatii, cardiopatii, gastropatii și alte tulburări digestive, diabet, neuropatii, tulburări de natură nefro-urologică, o medie de 120 se aflau sub medicație psihotropă, 1 caz de boală Parkinson, 17 cu dizabilități locomotorii, 12 cu certificat de handicap, alți 2 aflați în reevaluare pentru tulburare de ritm cardiac și respectiv diabet zaharat insulino-dependent;
- motivele internărilor în spital au fost reprezentate în principal de reevaluarea periodică a afecțiunilor cronice preexistente ale persoanelor private de libertate și monitorizarea evoluției sub tratament;
- graficul de planificare a activității personalului medical prezentat echipei de vizită a evidențiat faptul că se asigura permanența în acordarea serviciilor medicale (spre exemplificare, la momentul efectuării vizitei erau înregistrate peste 30 de consultații privind persoanele private de libertate de pe secțiile E5 și E6, reprezentând în general, o medie zilnică a numărului de consultații de specialitate);

- serviciile stomatologice pentru persoanele private de libertate (cu o medie de 17) erau asigurate la cabinetul stomatologic al unității penitenciare, după un program zilnic, în baza unei programări prealabile. La data efectuării vizitei medicul stomatolog era în concediu de odihnă.

4. Asigurarea tratamentului medical al persoanelor private de libertate

- în cadrul unității exista amenajat un punct farmaceutic unde erau depozitate, în condiții corespunzătoare, medicamentele folosite pentru tratamentul afecțiunilor persoanelor private de libertate;

- medicamentele psihotrope și psihoactive erau depozitate separat, într-un dulap prevăzut cu sistem de închidere;

- Penitenciarul Mărgineni avea încheiat contract pentru furnizarea de servicii farmaceutice (eliberarea de medicamente compensate în baza rețetelor medicale prescrise persoanelor private de libertate, conform Contractului – cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și a Ordinului nr. 4.858/C/3.363/2022 privind activitatea de acordare a asistenței medicale, a tratamentului și îngrijirilor persoanelor private de libertate aflate în locurile de deținere din subordinea ANP);

- persoanele private de libertate beneficiau de medicamente compensate, în baza unei prescripții medicale eliberate de medicul penitenciarului sau de alți medici specialiști, iar diferența dintre prețul medicamentelor și valoarea compensată 100% în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate fiind plătită din fondurile Administrației Naționale a Penitenciarelor;

- prescrierea medicamentelor era făcută de către medicul unității în urma consultației medicale proprii, în limita specialității, sau de către medicii specialiști din alte unități medicale, conform prevederilor Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate și ale normelor metodologice de aplicare a acestuia;

- medicamentele prescrise de către medic persoanelor private de libertate erau eliberate prin cabinetul medical al penitenciarului, pentru o perioadă de 3-10 zile, atât pentru afecțiunile acute și subacute, cât și pentru afecțiunile cronice, fiind distribuite prin personalul medical de serviciu;

5. Asistența medicală în caz de urgențe medico-chirurgicale

- urgențele medico-chirurgicale erau prezentate imediat la cabinetul medical, unde medicul și/sau asistentul medical luau măsurile necesare în limita competenței;

- la nivelul cabinetului medical din cadrul unității penitenciare, exista un aparat medical de urgență, dotat în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 4.858/C/3.363/2022. Acesta era dotat cu medicamente necesare tratării unor îmbolnăviri acute ale persoanelor private de libertate care semnav pentru primire în registrul de consultații;

- cabinetul medical avea în dotare și o trusă medicală de urgență folosită în cazul deplasărilor personalului medical pe sectorul de deținere;

- în situații medicale deosebite se apela Serviciul Național Unic de Urgență 112;

6. Asistența medicală în cazul bolilor infecto-contagioase (TBC, HIV, Hepatită etc.)

- în cadrul infirmeriei unității penitenciare, situată în zona de maximă siguranță, erau amenajate 2 camere de izolare, prevăzute cu grup sanitar propriu;

- în cazul formulării unei suspiciuni de diagnostic de boală infecto-contagioasă se proceda la încarcerarea persoanei suspecte în camerele de izolare, pentru a se evita riscul de contaminare a celorlalte persoane private de libertate;

- la data vizitei, 30 de deținuți erau diagnosticați cu HIV și aflați în tratament.

7. Acordarea asistenței medicale consumatorilor de droguri

- medicul consemna în fișa medicală, sub semnătura persoanei private de libertate, informațiile legate de consumul de droguri al acesteia;

- conform documentelor prezentate, la data vizitei erau înregistrate 2 persoane private de libertate foste consumatoare de droguri, ambele aflându-se sub tratament de substituție la recomandarea medicului.

8. Constatarea leziunilor traumatice

- dacă la examinarea medicală a persoanelor private de libertate se constata prezența urmelor de violență, acestea erau consemnate în Registrul de consultații medicale, în Fișa medicală și în Registrul de leziuni traumatice, fiind anunțată conducerea unității pentru a se întreprinde demersurile legale;

- conform datelor consemnate în *Registrul de leziuni traumatice*, în cursul anului 2023, până la data vizitei, au fost înregistrate 156 de incidente cu sesizare la Parchetul de pe lângă Judecătoria Târgoviște și Serviciul de Medicină Legală. Leziunile au constat în eritem, escoriații, echimoze, plăgi superficiale, etc. Persoanele private de libertate au primit îngrijiri la cabinetul medical, acest lucru fiind consemnat în mod corespunzător în evidențele medicale;

- din studiul documentelor medicale și din interviurile cu câteva persoane private de libertate, echipa de vizită a concluzionat că nu au existat cazuri de tortură, abuz sau rele tratamente din partea cadrelor penitenciarului.

9. Alimentația persoanelor private de libertate

- hrana zilnică a persoanelor private de libertate era preparată la blocul alimentar al unității penitenciare, conform situației de efective transmisă zilnic de personalul instituției;

- personalul medical efectua zilnic inspecții la blocul alimentar, în scopul depistării eventualelor neconformități pe linie igienico – sanitară;

- personalul care lucra la Blocul alimentar purta uniforme de protecție și avea efectuate analizele medicale obligatorii;

- persoanele private de libertate serveau masa în cameră, neexistând săli de mese amenajate;

- în ziua vizitei au fost servite la masa de prânz ciorbă de fasole cu carne de porc și mâncare de cartofi cu carne de porc, cu gust, miros și consistență corespunzătoare, conform aprecierii membrilor echipei de vizită. Caloriile zilnice s-au aflat în intervalul 2282-4575 pentru norma 15, 16+17,17B; pentru norma 17 alte religii și 18E carnea de porc a fost înlocuită cu carne de pasăre, pentru cei care erau bolnavi la norma 18 aveau supă cu carne de pasăre și fidea, mâncare de fasole verde cu carne de porc, pentru norma 18/diabet - ciorbă de roșii și varză călita cu carne de vită și mămăligă, iar la norma 18D ciorbă de cartofi cu carne de porc și pește cu garnitură de orez și legume;

- zilnic erau prelevate probe alimentare (dimineața , prânz și seara) care erau păstrate într-un frigider special, destinat acestui scop, timp de 48 de ore, conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății Nr. 976/1998 pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor;

- persoanele private de libertate diagnosticate cu diferite afecțiuni cronice (diabet zaharat, hipertensiune arterială, afecțiuni gastrice, hepatice etc.), primeau hrana în mod corespunzător, conform regimului alimentar recomandat de medicul specialist;

- Penitenciarul Mărgineni avea Autorizație sanitar – veterinară, în termen legal de valabilitate, pentru blocul alimentar, popota cadrelor și magazinul din incinta unității, emisă de Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Dâmbovița.

10. Date privind refuzul de hrană:

- din verificarea documentelor puse la dispoziție de către conducerea instituției vizitate, a reieșit faptul că pe parcursul anului 2023, până la data vizitei, *nu au fost înregistrate cazuri* de intrare în refuz de hrană a persoanelor private de libertate.

11. Date statistice și evenimente deosebite

- numărul de consultații medicale în anul 2023 până la data vizitei a depășit 12.300 prezentări la cabinetul medical din care triajul privind rulajul sau dinamica perindării/staționării prin Penitenciarul Mărgineni persoanelor private de libertate a fost următorul: nou depuși cu condamnare definitivă 409, curse plecate 1697, curse venite 1021, în tranzit 1321;

- a fost înregistrat un singur deces de la începutul anului prin suicid;

- au fost adoptate, actualizate 11 măsuri în cursul incidentului și ulterior, stabilite și în „Planul de măsuri pentru prevenirea suicidului”, conform regulamentului de organizare și funcționare;

- în ceea ce privește asistența medicală nu au fost înregistrate plângeri ale persoanelor private de libertate în ceea ce privește modul de acordare al acesteia, dar a fost consemnat un refuz al unei persoane private de libertate sub semnătura în ceea ce privește medicația de substituție recomandată. În acest caz, personalul medical a efectuat demersurile necesare pentru transferul acesteia într-un penitenciar-spital, în vederea reevaluării medicale a cazului respectiv și stabilirea conduitei terapeutice adecvate.

Asistența socială

În structura Serviciului de asistență psihosocială erau prevăzute 4 posturi de asistent social, din care 3 erau ocupate. Toți cei 3 asistenți sociali dețineau avize de exercitare a profesiei, erau înscriși în Registrul Național al Asistenților Sociali din România și dețineau treptele de competență corespunzătoare activității pe care o desfășurau. Pregătirea profesională continuă a asistenților sociali se realiza, în general, prin parcurgerea materialelor/cursurilor informative de specialitate existente pe platformă electronică a ANP, destinată pregătirii și perfecționării profesionale continue a personalului angajat al ANP. *Tematica anuală cuprindea și materiale referitoare la prevenirea torturii.* Urmare a participării la cursurile obligatorii sau facultative, platforma electronică oferea credite și calificative. Asistenții sociali participau și la cursuri on-line furnizate de Colegiul Național

al Asistenților Sociali din România sau parcurgeau materialele informative creditate, existente pe platforma Colegiului.

Pentru desfășurarea activităților specifice funcțiilor ocupate, asistenții sociali aveau la dispoziție spații, aparatură de birou, consumabile, acces la telefon/fax și internet. În timpul discuțiilor purtate cu aceștia nu au fost evidențiate necesități materiale care să nu fie asigurate la locul de muncă.

Referitor la activitatea specifică asistenței sociale, potrivit informațiilor furnizate în timpul discuțiilor, precum și a documentelor puse la dispoziția echipei de vizită, demersurile de specialitate erau inițiate după analizarea tuturor nevoilor persoanelor private de libertate, demers care se realiza la începutul fiecărui an și care stătea la baza elaborării ofertei de programe și activități. Pentru fiecare persoană privată de libertate se realiza o evaluare multidisciplinară – educațională, socială și psihologică – în baza căreia erau formulate recomandări care corespundeau nevoilor identificate și care erau consemnate în planul individualizat.

Intervenția de specialitate se realiza prin intermediul activităților de grup și a celor individuale, pornind de la nevoile identificate, fiecare specialist întocmind, lunar, orarul individual în cadrul căruia fiecare desfășura cel puțin patru ore de intervenție directă cu beneficiarii.

Toate intervențiile erau consemnate în documente interne și aplicația informatică de evidență, în cadrul căreia erau păstrate informații, inclusiv cu privire la contactarea autorităților sau rudelor persoanelor private de libertate.

Persoanele private de libertate au fost sprijinite în vederea obținerii actelor de identitate, în cursul anului 2023, fiind formulate 39 de solicitări de către asistenții sociali către serviciile de stare civilă din țară.

Activitatea asistenților sociali nu se regăsea integral în orarul specialiștilor, acest instrument nefiind unul care să reflecte în totalitate activitatea asistenților sociali. Astfel, volumul anumitor solicitări din partea persoanelor private de libertate (în special de acordare a drepturilor de comunicări-online, sau de mediere a relației cu membrii familiei și cu instituțiile) nu putea fi previzionat astfel încât să se regăsească în mod realist în orarul specialistului.

Lunar, erau realizate activități obligatorii care vizau prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și formarea unei atitudini corecte față de ordinea de drept, față de regulile de conviețuire socială și față de muncă, în conformitate cu prevederile art. 3 din Legea 254/2013 privind executarea

pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal dar și activități facultative, pentru lărgirea universului cunoașterii și petrecerea timpului liber în afara camerelor de detenție.

Volumul activităților realizate cu persoanele private de libertate, prin raportare la numărul specialiștilor implicați, era foarte mare, de la începutul anului și până la data de 01.11.2023 fiind înregistrate 15 505 participări ale persoanelor private de libertate, în demersuri de reintegrare socială, altele decât cele de evaluare și intervenție individuală în cadrul convorbirilor. **Potrivit asistenților sociali ai penitenciarului, raportul de 1 asistent social /200 persoane private de libertate custodiata, prevăzut în standardele de calitate aplicabile penitenciarelor, nu poate asigura un nivel optim al calității serviciilor oferite de asistenții sociali, un raport mai echilibrat fiind de 1 asistent social/100 persoane private de libertate custodiata. De asemenea, asistenții sociali considerau că salarizarea nu reflecta volumul de muncă, riscurile și solicitările locului de muncă, mai ales că, deși ofereau servicii și persoanelor cu afecțiuni psihice, nu primeau niciun spor salarial pentru acest lucru, așa cum primesc angajații din sistemul de asistență socială.**

Activitatea de școlarizare se desfășura în colaborare cu două instituții de învățământ - Școala Gimnazială nr. 1 "I.L. Caragiale" pentru învățământul primar (clasele I-IV), învățământ de zi, simultan iar pentru învățământul secundar inferior, program "A doua șansă" cu Liceul Tehnologic nr. 2 Petrol Moreni. La cursurile de școlarizare ,în anul școlar 2022/2023 au fost înscrise 62 de persoane private de libertate, dintre care au absolvit cursurile 14 persoane private de libertate (învățământ primar), iar 23 de persoane private de libertate au absolvit cursurile programului de învățământ secundar inferior "A doua șansă".

Referitor la activitățile de formare/calificare profesională desfășurate în penitenciar, potrivit informațiilor furnizate de personalul penitenciarului, în anul în anul 2023 s-au derulat cursuri de calificare în cadrul proiectului „O comunitate sigură, educată și implicată în mod responsabil” – SECURE, finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2014 – 2021, în meseriile de “tâmplar manual” la care au participat 28 deținuți și “îngrijitor spații verzi” la care au participat 26 deținuți. Tot în cadrul proiectului „O comunitate sigură, educată și implicată în mod responsabil” – SECURE, finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2014 – 2021, s-a desfășurat o activitate de certificare de competențe dobândite pe alte căi decât cele formale în calificarea de “lucrător finisor în construcții” la care au participat 51 persoane private de libertate.

Cu privire la activitățile derulate cu parteneri și colaboratori din comunitate, în anul 2023, până la momentul efectuării vizitei, sectorul reintegrare socială a organizat mai multe activități cu persoanele private de libertate în comunitate, în colaborare cu instituții și alți parteneri sociali, dintre care menționăm câteva, spre exemplificare:

- ianuarie 2023, proiect de activitate ”Dincolo de aparențe”- parteneriat cu IPJ Dâmbovița și alți actori locali;
- martie 2023, proiect de activitate ”Sunt informat, sunt protejat”- parteneriat cu IPJ Dâmbovița și DGASPC Dâmbovița;
- iulie 2023, proiect de activitate ”Leții de viață” – parteneriat DGASPC Prahova;
- septembrie 2023, proiect de activitate ”Programul de intervenție preventivă pe linia victimizării minorilor- prioritate națională”;
- octombrie 2023, proiect de activitate ”Acționăm just” – parteneriat cu CEPECA Dâmbovița.

De asemenea, potrivit informațiilor și documentelor puse la dispoziție de către conducerea unității penitenciare, pe lângă protocoalele de colaborare încheiate la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor și care se aplică în întreg sistemul penitenciar, la nivelul Penitenciarului Mărgineni erau încheiate protocoale distincte, cu parteneri locali sau naționali: Asociația Județeană de Fotbal – Dâmbovița – având ca obiect realizarea unor activități sportive, în comun; Inspectoratul Județean de Poliție Dâmbovița – având ca obiect realizarea unor activități de prevenire a criminalității/delincvenței; Colegiul Național Ion Luca Caragiale din Morceni – activități de educație; Follow Art Distribution SRL – casă de distribuție de film care asigură valorificarea talentului persoanelor private de libertate și pune la dispoziția penitenciarului filmele din portofoliu.

În incinta penitenciarului era amenajată o capelă în corpul I de clădire, iar la momentul vizitei preotul angajat al penitenciarului desfășura o activitatea de consiliere individuală cu o persoană private de libertate.

Referitor la activitățile de bibliotecă, potrivit datelor furnizate de personalul penitenciarului, exista o bibliotecă cu un fond de carte de 4760 de volume, fiind înregistrați 72 de cititori. Personalul penitenciarului asigură accesul zilnic al persoanelor private de libertate la bibliotecă.

În ceea ce privește menținerea legăturilor cu exteriorul, în perioada de referință – anul 2023 până la efectuarea vizitei - au fost acordate un număr de 6187 vizite cu aparținătorii, 720 de

convorbiri online, 270 de vizite intime cu durata de 3 de ore și 12 vizite intime cu durata de 48 de ore. **În timpul interviurilor organizate cu persoanele private de libertate în camerele de detenție, nu s-au înregistrat plângeri din partea acestora cu privire la respectarea dreptului la vizite, telefoane sau pachete.**

În aceeași perioadă, la sediul Penitenciarului Mărgineni au fost încheiate 14 căsătorii, iar pentru luna noiembrie fuseseră depuse documente pentru alte trei căsătorii.

Alte aspecte observate în timpul vizitei în penitenciar

În timpul vizitei la sectorul alimentară s-a observat că **la Blocul alimentară (în sala pentru preparat hrana) era umezeală și mucegai, aspect cauzat, potrivit explicațiilor angajaților, de subdimensionarea sistemului de evacuare/aerisire. De asemenea, pavimentul din bucătărie era deteriorat și prezenta pericol de alunecare. Referitor la aceste aspecte, membrii echipei MNP consideră că trebuie realizate reparații sau înlocuirea completă a pavimentului din bucătărie, precum și înlocuirea sau îmbunătățirea sistemului de evacuare/aerisire care este subdimensionat, acest aspect fiind mai evident în lunile reci.** În acest fel, atât persoanele private de libertate, cât și personalul penitenciarului vor beneficia de condiții igienico-sanitare decente, dar și pentru a fi eliminat riscul de accidentare sau îmbolnăvire al acestora, mai ales că la blocul alimentară prestau diferite munci și 21 de persoane private de libertate, pe lângă personalul angajat al penitenciarului.

Asistență psihologică

Potrivit datelor furnizate de personalului de specialitate, în cursul anului 2023, activitățile individuale de consiliere psihologică cu persoanele private de libertate s-au desfășurat după cum urmează: consiliere agresori sexuali – 3, consiliere persoane cu deficiențe psihice -13, consiliere consumatori droguri – 2, consiliere persoane cu risc de vulnerabilizare - 4, consiliere pentru diminuarea riscului de suicid – 14, consiliere în situația de criză – 60 și consiliere persoane agresive – 5.

Principalele dificultăți întâmpinate în activitatea de asistență psihologică au în vedere motivația participanților, care de cele mai multe ori este una extrinsecă (câștigarea creditelor, acumularea condițiilor pentru obținerea unor beneficii – de exemplu, vizita intimă). Acest fapt ridică probleme atunci când vorbim de participarea la programe cu caracter obligatoriu, dat fiind faptul că

schimbarea comportamentală și atitudinală urmărită prin parcurgerea programelor respective este în strânsă legătură cu nivelul motivațional propriu.

O altă dificultate este întâmpinată în interacțiunea cu persoane diagnosticate cu afecțiuni psihice și care nu sunt compliante la tratament sau pentru care tratamentul nu este unul eficient. Acest fapt se transpune în dificultăți de comunicare și de cooperare, precum și în explorarea și diminuarea sau schimbarea credințelor rigide.

Aspecte rezultate din interviurile cu persoanele private de libertate

În cadrul discuțiilor cu membrii echipei MNP, cei mai mulți deținuți au susținut că relațiile cu personalul penitenciarului erau bune, precizând că nu au fost supuși la rele tratamente (violență fizică, amenințări) de către personalul unității penitenciare vizitate. De asemenea, au menționat că, din câte cunoșteau, nu au existat cazuri de sesizări sau reclamații împotriva personalului angajat și nu au auzit de cazuri de agresiune fizică între deținuți și personalul angajat.

La intrarea în penitenciar, cele mai multe persoane private de libertate au declarat că au fost informate despre regulile și procedurile interne; de asemenea, au precizat că erau mulțumite de condițiile de cazare și de calitatea și cantitatea hranei oferite. Însă, au fost și **câteva persoane care s-au plâns de calitatea hranei.**

Majoritatea deținuților au afirmat că, în general, le erau respectate drepturile (spre ex.: la informație; la consultarea documentelor cu caracter personal; de petiționare și corespondență; asigurarea accesului la dispozițiile legale și documentele privind executarea pedepselor; convorbiri telefonice; convorbiri online; la vizită și vizita intimă etc.).

Cele mai multe persoane private de libertate au declarat că li s-a asigurat asistența juridică și că au beneficiat de asistență medicală, socială și psihologică când au solicitat acest lucru.

Unii deținuți s-au plâns de **prezența ploșnițelor și a gândacilor, de căldura insuficientă**, iar alții au precizat că **locurile de plimbare (curțile) “sunt urâte..... iar wc-ul nu este folosibil.”**

Alte persoane private de libertate au reclamat **lipsa articolelor și echipamentelor sportive** (aspect confirmat și de personalul penitenciarului).

Cele mai multe persoane private de libertate știau să folosească Infochioșcul și, la nevoie, știau să se adreseze instituțiilor statului pentru rezolvarea problemelor lor, însă **unele persoane nu știau să folosească Biblioteca virtuală, în care aveau la dispoziție acte normative, extrase din legi, coduri, informații despre instituția Avocatul Poporului și MNP (broșură și pliant) etc..**

Referitor la aceste aspecte, membrii echipei MNP consideră că persoanele private de libertate trebuie să beneficieze de condiții decente de cazare și de hrană corespunzătoare, să aibă și posibilitatea de a participa, periodic, la activități sportive și recreative, în funcție de dorințe și de starea de sănătate fizică și psihică a acestora și să fie informate și instruite cu privire la modalitatea de a accesa informațiile din Biblioteca virtuală, disponibilă la Infochioșc.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Mărgineni

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Urgentarea demersurilor în vederea ocupării celor 90 de posturi vacante, cu precădere cele din sectoarele operativ, medical și psihosocial, necesare desfășurării activităților din penitenciar.

2. În privința condițiilor de cazare: •igienizarea și zugrăvirea camerelor destinate cazării deținuților aflați în tranzit; •înlocuirea instalațiile tehnico-sanitare cu unele noi, acolo unde se impune; •suplimentarea cu dulapuri pentru depozitarea bunurilor personale ale deținuților precum și •luarea unor măsuri în vederea eficientizării acțiunilor de dezinsecție și deratizare.

3. Consemnarea tuturor informațiilor cerute de lege în *Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare*.

4. Înlocuirea sau repararea pavimentului din Blocul alimentat, precum și înlocuirea sau îmbunătățirea sistemului de evacuare/aerisire al acestuia.

5. Îmbunătățirea condițiilor la curțile de plimbare (prin reparații, renovări), astfel încât acestea să ofere condiții decente persoanelor private de libertate.

6. Dotarea bazei sportive a penitenciarului cu articole și echipamente sportive (achiziționare, donații, sponsorizări), astfel încât persoanele private de libertate să aibă posibilitatea de a se implica în activități sportive.

7. Asigurarea căldurii în anotimpul rece, astfel încât persoanele private de libertate să beneficieze de temperatură și condiții decente de locuit.

8. Monitorizarea calității hranei servite persoanelor private de libertate, astfel încât acesta să respecte standardele de gust, aspect, miros și consistență.

9. Organizarea unor activități de instruire și informare a deținuților, mai ales a celor nou intrați în penitenciar, cu privire la modalitatea de a accesa informațiile din Biblioteca virtuală, disponibilă la Infochioșc.

București, 29 noiembrie 2023

